

EDUSKUNNAN
YMPÄRISTÖVALIOKUNTA

Helsingissä

17 päivänä maaliskuuta 1992

Lausunto n:o 1

Ulkoasiainvaliokunnalle

Ulkoasiainvaliokunta on 17 päivänä tammi-kuuta 1992 päivätyllä kirjeellään pyytänyt ympäristövaliokunnalta sen toimialaa koskevilta osin lausunnon valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle EY-jäsenyyden vaikutuksista Suomelle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Klaus Frösén, ylijohdaja Olli Ojala, vanhempi hallitussihteeri Hannu Karjalainen, nuorempi hallitussihteeri Riitta Rönn, vs. toimistopäällikkö Auvo Haapanala, ylitarkastaja Pekka Tuunanen ja ylitarkastaja Tuija Talsi ympäristöministeriöstä, lähetystöneuvos Kari Bergholm ulkoasiainministeriöstä, vs. ylitarkastaja Liisa Piitulainen-Numminen, ylitarkastaja Seppo Oikarinen ja vs. erikoistutkija Sirkka Vilkamo kauppa- ja teollisuusministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Veli-Pekka Viljanen ja lainsäädäntöneuvos Pekka Vihervuori oikeusministeriöstä, pääsihteeri Kimmo Louekari Kemikaali-neuvottelukunnasta, osastonjohtaja Markku Tornberg Maataloustuottajain Keskusliitosta, pääsihteeri Esko Joutsamo Suomen Luonnonsuojeluliitosta sekä diplomi-insinööri Pekka Järvillehto Greenpeace Finland -järjestöstä.

Valiokunta vieraili lisäksi 14.2.1992 ympäristöministeriössä ja sai myös siinä yhteydessä selvitystä EY-jäsenyyden vaikutuksista Suomen ympäristönsuojeluun.

Ympäristövaliokunta käsittelee lausunnoissaan Euroopan talousaluetta (ETA) koskevan sopimuksen ja Euroopan yhteisön (EY) jäsenyyden välisiä eroja ympäristöasioissa, integraation vaikutuksia Suomen luonnonsuojelun vaatimustasoon, EY-jäsenyyttä koskevien neuvottelujen ympäristötavoitteita, niitä kansallisia toimenpiteitä, joita valiokunnan mielestä integraation johdosta olisi ympäristönsuojelullisilla perusteilla toteutettava sekä Suomen tavoitteita EY:n kehittämiseksi.

Asuntopolitiikan puolella valiokunnan kuulemat asiantuntijat eivät esittäneet seikkoja tai ongelmia, jotka tulisi ottaa huomioon mahdollisten jäsenyysneuvotteluiden yhteydessä.

ETA-sopimuksen ja EY-jäsenyyden eroista

ETA-sopimuksessa keskeisenä ajatuksena on neljän vapauden toteuttaminen eli ihmisten, tavaroiden, palvelusten ja pääoman vapaa liikkuminen. Ympäristöpolitiikka ei kuulu näiden neljän vapauden piiriin, mutta on ns. muu yhteistyöala, jolla politiikkaa pyritään yhdenmukaistamaan. Suurin osa EY:n ympäristönsuojelua koskevista asetuksista ja direktiiveistä (yhteensä n. 150) tulee sellaisenaan voimaan myös ETA:ssa. Suurimmat sisällölliset erot ovat siinä, että ETA:ssa ei ole mukana perinteinen luonnonsuojelu, eräät vesilainsäädäntöön kuuluvat asiat eikä Euratom-sopimus. Ilmansuojelussa, meluntorjunnassa, jätehuollossa, kemikaalivalvonnassa ja pääosin vesiensuojelussa säännökset ovat samat ETA:ssa ja EY:ssä.

Ympäristönsuojelun kannalta ei siis ole suurtaakaan eroa ETA:ssa ja EY:ssä, ja Suomen on varustauduttava jo ETA:ssa noudattamaan pääasiassa EY:ssä voimassa olevia ympäristönsuojeluasetuksia ja direktiivejä.

Arvioidessaan ETA-sopimuksen ja EY-jäsenyyden välisiä eroja valiokunta totesi lisäksi, että Suomi pääsee ETA:n mukana miltei kaikkiin EY:n tutkimusohjelmiin. Samoin Suomen asiantuntijoita kuullaan tasa-arvoisina EY-maiden asiantuntijoiden kanssa säädöskien valmistelun yhteydessä. Sen sijaan vasta EY-jäsenyys tuo mahdollisuuden hyötyä EY:n ympäristönsuojelun rahastoista. ETA:ssa Suomi pääsee muiden EFTA-maiden kanssa päättämään, ulotetaanko uudet EY-direktiivit koko ETA-alueelle. EY:n

jäsenenä Suomi taas osallistuisi niiden sisällöstä päättämiseen, ja ne tulisivat aina voimaan Suomessa.

Integraation vaikutukset Suomen ympäristönsuojelun vaatimustasoon

Euroopan integraatio vaikuttaa Suomen ympäristönsuojelun lainsäädäntöön eri tavoin riippuen ympäristönsuojelun lohkokosta. Vähimmät muutostarpeet ovat ilmansuojelulainsäädännössä, koska se on suhteellisen uusi ja vastaa pääpiirteissään EY:n vaatimuksia. Vesiensuojelussa on selviä muutostarpeita. Ne johtuvat ensi sijassa siitä, että vesilakimme perustuu laitospöytäarviointiin. EY:ssä sen sijaan on säädetty ympäristön laatua koskevia yleisiä normeja, jotka kaikkien laitosten on täytettävä. Suomessa tarvitaan kokonaan uusia säännöksiä julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista sekä biotekniikasta ja ympäristöntilan seurannasta. Suurimmat muutokset koskevat jätehuoltolainsäädäntöä. Muutosten keskeisiä periaatteita ovat jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentäminen, jätteiden hyödyntämisen edistäminen ja jätteiden lopullisen käsittelyn järjestäminen.

Kaikkiaan Suomen ympäristönsuojelun vaatimustaso on tällä hetkellä keskimäärin sama kuin EY:ssä — eräin kohdin hieman huonompi, eräin kohdin hieman parempi.

ETA-neuvotteluissa saatiin sellaisiin harmonisointidirektiiveihin, joiden vaatimustaso on heikompi kuin Suomessa, Suomea tyydyttävät siirtymäajat ja poikkeukset yhtä tapausta lukuunottamatta. Se koskee autojen pakokaasupäästöjä. Päästörajoja joudutaankin todennäköisesti alentamaan 1.1.1995 alkaen joiltakin osin. Sitä vastoin esimerkiksi lannoitteiden kadmiumpitoisuuden ja torjunta-aineiden osalta poikkeukset saatiin.

EY on valiokunnan saaman selvityksen mukaan kuitenkin parhaillaan tiukentamassa selvästi ympäristönsuojelupolitiikkaansa. Suomen on tulevaisuudessa EY-jäsenyysneuvotteluissa tuettava tätä kehitystä. EY:n tehokkaalla ympäristöpolitiikalla on myönteinen vaikutus koko maapallon tulevaisuuteen, sillä kestävä ympäristöpolitiikka ei voida luoda ilman EY:n voimakasta myötävaikutusta.

EY on jo päättänyt hiilidioksidipäästöjensä tason jäädyttämisestä vuoteen 2000 mennessä vuoden 1990 tasolle, joskaan se ei ole esittänyt

keinoja tavoitteen toteuttamiseksi. Komissio on käynnistänyt energiavero-ohjelman, mutta sen toteuttaminen lienee vaikeaa, koska ympäristöveroista päätetään Maastrichtin sopimuksen perusteella neuvoston yksimielisellä päätöksellä.

EY-jäsenyyttä koskevien neuvottelujen ympäristötavoitteet

Ympäristönsuojelun korkea taso

Yhdentymiskehityksen keskeisenä päämääränä on taloudellinen kasvu. Jos taloudellinen toimeliaisuus lisää myös luonnonvarojen ja energian käyttöä, kasvaa ympäristörasitus. Kestävän kehityksen kannalta onkin olennaista, että kasvu suunnataan laatuun ja että voidaan ottaa käyttöön oikein kohdistettuja ympäristöveroja.

Vuonna 1987 hyväksytyssä yhtenäisasiakirjassa EY:n perustamissopimukseen lisättiin vaatimus, että ympäristönsuojelun on oltava yhteisön muiden toimintaohjelmien osa (pykälä 130R). Maastrichtin kokouksessa sovittiin edelleen, että ympäristönsuojeluväitteet täytyy integroida muun yhteisötoiminnan määrittelyyn ja soveltamiseen. Maastrichtin sopimuksessa mainitaan nyt myös taloudelliset ohjaukeinot ja energiapolitiikka, joita koskevat päätökset kuitenkin vaativat neuvoston yksimielisen päätöksen. Sen sijaan ympäristönsuojelun vähimmäismääräyksiä voidaan nyt tehdä määränemmistöllä aiemman yksimielisyysvaatimuksen sijaan, mikä lisännee mahdollisuuksia tehostaa ympäristönsuojelua. Valiokunta katsookin, että Maastrichtin sopimus edistää ympäristönsuojelun mahdollisuuksia EY:n päätöksenteossa.

EY:llä ei ole omaa metsäpolitiikkaa. Suomen kannalta metsien merkitys on korvaamaton. Euroopan metsien suurin ongelma on niiden heikentynyt terveydentila. Suomen tulee myötävaikuttaa sellaisen eurooppalaisen metsäpolitiikan luomiseksi, johon keskeisesti liittyy kansainvälinen yhteistyö ilmansaastumisen ehkäisemiseksi.

Ympäristönsuojeluväitteiden integroiminen läpikäyvänä periaatteena muuhun yhteiskuntapolitiikkaan on kestävä kehityksen välttämätön edellytys. Tässä suhteessa keskeisiä alueita EY:ssä ovat kauppapolitiikka ja tuotanto. Tuotannon osalta on tavoiteltava raaka-aineiden ja energian käytön sekä jätteiden ja päästö-

jen määrän vähentämistä. Tämän tavoitteen toteuttaminen edellyttää erityisesti taloudellisten ohjauskeinojen lisäämistä.

Tavoitteeksi tulee ottaa, että EY antaa selvän signaalin siitä, että perustamissopimuksen pykälän 100a kohtaa 4 tulkitaan niin, että milloin kansalliset ympäristönsuojelunormit perustuvat ennaltaehkäisy- tai vaarantamisperiaatteelle tai paikallisten olosuhteiden poikkeavuuteen, ne sallitaan, vaikka ne olisivat tulkittavissa kaupan esteeksi.

Valiokunta katsoo,

että mahdollisissa jäsenyysneuvotte- luissa tulee lähtökohtana pitää ympäristönsuojelun korkeaa tasoa myös sisämarkkinoiden toteuttamiseksi EY-sopimuksen harmonisointidirektiivien kohdalla ja sitä, että Suomen ei tarvitse poiketa niistä ympäristönsuojelulle epäedulliseen suuntaan. Tavoitteeksi tulee ottaa perustamissopimuksen pykälän 100a kohdan 4 tulkinnan muuttaminen edellä selostetulla tavalla. Edelleen Suomen tulee korostaa taloudellisten ohjauskeinojen käyttöönottoa.

Kemikaalien käyttö ja elintarvikkeiden säteilytys

Torjunta- ja lisäaineiden käytöstä on Suomessa EY-maita tiukemmat säännökset. Suomi sai — kuten aiemmin on todettu — ETA-sopimukseen tältä osin poikkeukset. On mahdollista, että EY hyväksyy Suomessa neuvotte- luiden alkaessa jo voimassa olevia, omaa tasoaan tiukempia säädöksiä. Integraation edetessä esim. säilöntä- ja pintasäilytysaineiden käyttö ja elintarvikkeiden säteilytys tulee lisääntymään, koska elintarvikukuljetukset ja varastointiajat pidentyvät.

Elintarvikkeiden säteilytyksestä EY:ssä on valmisteilla uusi direktiivi. Suomessa saa säteilyttää vain mausteita ja steriloitavaa sairaalaruokaa. Suomen tulee pyrkiä vaikuttamaan valmisteilla olevaan direktiiviin siten, että se ei muodostu säteilytykselle sallivammaksi.

Valiokunta katsoo,

että mahdollisissa jäsenyysneuvotte- luissa tulee pyrkiä ylläpitämään terveys- tai ympäristösyistä tarpeelliset kansalliset, EY-tasoa tiukemmat säädökset tor-

junta- ja lisäaineiden, hormonien ja anti- bioottien käytöstä ja vierasaineiden jää- määpitoisuuksista. Suomen tulee myös vaatia mahdollisimman rajoitettavaa linjaa elintarvikkeiden säteilytysdirektiiviä val- misteltaessa. Vähintään on edellytettävä, että hormonien käytöstä tai säteilyttämi- sestä tulee olla selkeä maininta tuotemer- kinnässä.

Suomen erityisolosuhteet

Suomen pohjoisesta sijainnista ja ilmasto- olosuhteista seuraa, että Suomen luonto on monessa suhteessa herkempi saasteille kuin Keski- ja Etelä-Euroopan luonto. Tämä koskee muun muassa metsiä. Myös esimerkiksi kemikaalien hajoaminen on Suomen luonnossa hitaampaa, sillä hajoaminen riippuu lämpötilasta.

EY:n biotekniikkadirektiivit joudutaan otta- maan huomioon, kun parhaillaan valmistellaan Suomen kansallista biotekniikkalainsäädäntöä. Suomessa on hyvissä ajoin tutkittava, mitä peri- aatteellisia tai luonnonolosuhteistamme johtuvia ongelmia näihin direktiiveihin mahdollisesti liit- ty.

Toisaalta taas kylmä ilmasto asettaa erityis- vaatimuksia rakentamiselle ja asumiselle. Nämä vaatimukset olisi otettava huomioon aluetuessa ja energiaverotuksessa.

Valiokunta katsoo,

että mahdollisissa jäsenyysneuvotte- luissa tulee pyrkiä siihen, että Suomella ja muilla samanlaisella ilmastovyöhykkeel- lä olevilla jäsenmailla on oikeus asettaa esimerkiksi tiukempia pakokaasupäästö- rajoituksia sekä maa- ja metsätalouden kemikaalien käyttörajoituksia pohjoisen luonnon erityisen haavoittuvuuden pe- rusteella.

Ydinjätteen loppusijoitus

Ydinvoimaa ja siihen liittyviä radioaktiivisia aineita koskevat EY:ssä Euratomin direktiivit. Euratom jää ETA-sopimuksen ulkopuolelle, joten ne tulisivat noudatettaviksi vain jos Suomi liittyy EY:n jäseneksi. Muuta radioaktiivisten aineiden käyttöä (esim. lääketiede, elintarvikkei- den säteilyttäminen, merkkiaineet) säännellään jo ETA-sopimukseen liittyvissä direktiiveissä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan EY:llä ei ole yhteistä ydinjättestrategiaa. Tosin ympäristönsuojelun ja kestäväen kehityksen viidennen tavoite- ja toimenpideohjelman luonnoksen mukaan sellaista aiotaan ryhtyä laatimaan.

Radioaktiivisten aineiden kansainvälisten siirtojen luvanvaraisuudesta on 3.2.1992 hyväksytty uusi direktiivi (92/3/Euratom). Direktiivin keskeisenä periaatteena on, että ennen radioaktiivisen jätteen kuljetusta maasta toiseen lähettäjän on saatava kuljetukselle lupa jokaiselta kauttakulkumaalta ja kohdemaalta. Toisena tärkeänä periaatteena on, että lähettäjämään viranomaisen ei saa hyväksyä jätteen vientiä maihin, joilla ei ole teknisiä, säännöstöllisiä ja hallinnollisia valmiuksia huolehtia jätteistä turvallisesti.

Maat, joita jätteiden siirto kulloinkin koskee, voivat direktiivin mukaan hyväksyä, hyväksyä ehdoin tai kieltää jätteen kuljetuksen alueellaan. Hyväksymisessä asetetut ehdot eivät saa olla tiukempia kuin omien vastaavien kuljetusten ehdot. Hylkäämisen peruste, joka pitää ilmoittaa, on oltava yhteisön, kansallisen määräyksen tai kansainvälisen sopimuksen mukainen.

Direktiivin yleisluonteisen ilmauksen vuoksi kiellon perusteet eivät ole täysin selkeät. Epäselvää myös on, pidetäänkö radioaktiivisia jätteitä, ml. käytettyä ydinpolttoainetta, EY:ssä tavaranä, joihin sovelletaan tavaroiden vapaan liikuttamisen periaatetta.

Kaikkien ydinenergian käyttöön liittyvien toimintojen on oltava ydinenergialakiemme mukaan yhteiskunnan kokonaisedun mukaisia. Toiminnot ovat myös luvanvaraisia. Epäselvää kuitenkin on, onko ydinenergialakiimme sisältävä yhteiskunnan kokonaisuuteen perustuva rajoitus tai kieltä joissakin tapauksissa EY:n periaatteiden vastainen, jos Suomi on EY:n jäsen. Sama koskee yksittäisen kunnan oikeutta evätä lupa ydinlaitoksen sijoittamiselta alueelleen. EY:n olemassa oleva säännöstö on siinä määrin yleispiirteistä, että varmuutta tulkinnasta ei ole voitu saada. Koska toistaiseksi EY:ssä on annettu jäsenmaiden itse päättää ydinjätepolitiikastaan, ei myöskään tulkintoja selventäviä tuomioistuintapauksia ole.

Valiokunta katsoo,

että mahdollisissa jäsenyysneuvotte- luissa tulee pyrkiä sopimaan periaattees- ta, jonka mukaan kukin maa huolehtii oman ydinjätteensä, mukaan lukien käy- tetyn ydinpolttoaineen, loppusijoittami- sesta. Vähintään tulee erikseen sopia, että

Suomi voi säilyttää nykyisen oikeutensa vapaasti harkita, salliiko se alueellaan ulkomaisen ydinjätteen kuljettamisen, varastoimisen ja loppusijoittamisen.

Lähialueiden ympäristöongelmien hoitaminen

Suomen lähialueiden ympäristöongelmien hoitamisella on oleellinen merkitys ympäristön- suojelullemme. Erityisesti tämä koskee Kuolan, Karjalan, Pietarin ja Baltian aluetta sekä Suomenlahtea ja Itämerta.

Maastrichtissa EY:n ympäristösäännöksiä täydennettiin myös periaatteella, jonka mukaan yhteisön tavoitteena on edistää kansain- välisiä toimenpiteitä alueellisten ja maailman- laajuisten ympäristöongelmien käsittelyssä. EY tulee todennäköisesti sijoittamaan ympäristön- suojeluun yhä kasvavan rahasumman. Tällöin saattaa syntyä epäkohta, jonka mukaan Suomi joutuu osallistumaan sekä EY:n jäsenenä että omin varoin lähialueittemme hankkeisiin. Tämän päällekkäisyyden lieventäminen ja EY:n varojen suuntaaminen suhteellisesti tär- keimpiin kohteisiin tulee varmistaa neuvotte- luissa.

Valiokunta katsoo,

että mahdollisissa jäsenyysneuvotte- luissa tulee pyrkiä sopimaan EY:n talou- dellisesta avusta Suomen lähialueiden ympäristöongelmien hoitamiseen.

Ympäristönsuojelun valvonta

EY-direktiivien noudattamisen valvonta on pääasiassa kansallisissa käsissä. Jos tulee epäi- lyksiä siitä, ovatko kansalliset säännökset direk- tiivien mukaisia, asian ratkaisee viime kädessä EY:n tuomioistuin. Järjestelmästä seuraa, että valvonta tapahtuu paljolti kilpailijoiden ja ym- päristönsuojelussa myös yksityisten tahojen kautta.

Erityisesti ympäristönsuojelun alalla ovat ny- kyiset EY:n jäsenmaat jättäneet suuren osan direktiiveistä täytäntöönpanematta. Siten jäse- nnyden vaikutukset riippuvat liiaksi siitä, kuinka hyvin jäsenmaa viitsii noudattaa yhdessä tehtyjä päätöksiä.

Valiokunta katsoo,

että mahdollisissa jäsenyysneuvotte- luissa Suomen tulee pyrkiä vaikuttamaan

siihen, että ympäristönsuojelun edistämiseksi Euroopan ympäristötoimiston (EEA) toiminta saadaan käyntiin pikaisesti, ja

että jäsenyysneuvotteluissa tulee edellyttää, että ympäristönsuojeludirektiivit saatetaan viivyttämättä voimaan EY:n nykyisissä jäsenmaissa.

Rantojen suojele

ETA-sopimukseen perustuva kiinteistöjen ulkomaalaisomistuksen vapautus tulee lisäämään paineita Suomen rantojen rakentamiseen. Tämä voi olla maaseudun elinkeinojen kannalta myönteistä, mutta siihen sisältyy myös ongelmia ympäristönsuojelun kannalta. Muusta Euroopasta poikkeava lainsäädäntömme antaa maanomistajalle haja-asutusalueilla rakentamisoikeuden, jota säädellään mm. kuntakohtaisella rakennusjärjestyksellä. Jos tätä oikeutta rajoitetaan esim. yleiskaavalla, saattaa kunta joutua velvolliseksi lunastamaan alueen myös ulkomaalaisilta omistajilta, mikäli em. rajoituksiin ryhdytään. On huomattava, että vastavuoroisuus ei korvauksissa toteudu, koska ulkomailla ei tunneta haja-asutusalueen perusrakentamisoikeutta.

Valiokunnan mielestä on perusteltua syytä olettaa ulkomaisen kysynnän suuntautuvan valikoivasti luontomme ja ympäristömme kannalta arvokkaimmille ja arimmille alueillemme. Erityisesti saaristomme on uhanalainen.

Maastrichtin sopimuksesta ilmenee, että Tanska on joutunut erikseen sopimaan vapaa-ajan kiinteistöjen omistusoikeutta rajoittavan kansallisen lainsäädäntönsä säilyttämisestä.

Valiokunta katsoo,

että on selvitettävä, onko Suomessa tarkoituksenmukaista säätää yleinen ranta-alueita koskeva laki vai Tanskan tapaan säätää luvanvaraiseksi muiden kuin pysyvästi maassa asuvien oikeus omistaa vapaa-ajan kiinteistöjä vaiko säännellä muiden kuin pysyvästi maassa asuvien omistuksessa olevien rakentamattomien ranta-alueiden maankäyttöä vai säilyttää rantarakentamisen ohjaus kuntien vallassa, ja

että mahdollisissa jäsenyysneuvotteluissa on varmistettava mahdollisuus ohjata kansallisella lainsäädännöllä rantojen rakentamista.

Suomen omat toimenpiteet

Mahdollinen EY-jäsenyys supistaisi Suomen maataloustuotantoa, jolloin osa pelloista poistuu viljelyksestä sekä viljan että rehun tuotannossa. Peltojen metsityksestä saadut kokemukset eivät ole pelkästään hyviä. On siis uhkana, että maaseutu ympäristön yleiskuva heikkenee ratkaisevasti. Maaseudun mahdollinen autioitumiskehitys ja sen seurauksena syntyvä uhka hoidetun maaseutuympäristön ränsistymisestä nostaa esiin tarpeen huolehtia maaseutukuvasta.

Valiokunta pitää tärkeänä,

että hallitus kiinnittää huomiota tähän ongelmaan ja ryhtyy toimenpiteisiin maaseudun maisemansuojelun ja maisemanhoidon tehostamiseksi.

EY-jäsenyyden myötä poistuvat tullirajat johtavat valiokunnan käsityksen mukaan Suomen autoverotuksen yhdenmukaistumiseen EY-maiden tasolle. Autojen hintojen halpeneminen puolestaan johtaa todennäköisesti yksityisautoilun lisääntymiseen. Ympäristönäkökulmasta tämä ei ole suotavaa kehitystä. Tämä vähentää entisestään joukkoliikenteen käyttöä, mikä heikentää autottomien kansalaisten asemaa etenkin harvaan asutuilla alueilla.

Tämän vuoksi valiokunta katsoo,

että hallituksen tulee varautua joukkoliikenteen tukemiseen verotuksellisin ja muin sallituin keinoin.

EY:ssä hyväksyttiin viime tammikuussa luonnonsuojelua koskeva ns. habitaatti-direktiivi, joka sisältää säännöksiä ympäristöjen suojelusta sekä kasvi- ja eläinlajien säilyttämisestä. Mahdollisen EY-jäsenyyden myötä tämä direktiivi tulee meilläkin noudatettavaksi. Sen seurauksena syntyy todennäköisesti tarvetta luonnonsuojelualueiden lisäämiseen. Vaikka direktiivin toteuttamiseen liittyy rahasto, josta EY voi antaa varoja lajien ja biotooppien suojeluun, katsoo valiokunta,

että Suomessa on varauduttava lisäämään luonnonsuojelun määrärahoja.

Yhdentymiskehityksen mukanaan tuoma vapaa liikkumisoikeus ei valiokunnan saaman selvityksen perusteella vaaranna ns. jokamiehen oikeuksia. Tiettyjä alueita koskevia jokamiehen

oikeuksien rajoituksia saattaa kuitenkin olla mm. ympäristösyistä tarpeellista toteuttaa. Tähän on syytä varautua.

Meillä on jo tällä hetkellä alueellisia jokamiehen oikeuksien rajoituksia. Esimerkiksi pohjoisen kunnissa on hillanpoimintarajoitus. ETA-sopimus sen paremmin kuin EY-jäsenyysskään ei saadun selvityksen mukaan aseta esteitä alueellisten rajoitusten säilyttämiselle tai lisäämiselle.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Seppänen, varapuheenjohtaja Vanhanen, jäsenet Aula, Hautala, Jääskeläinen, Karhunen, Kautto, Korkea-oja, Markkula,

Edellä olevan perusteella ympäristövaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

*että ulkoasiainvaliokunta ottaisi mietintöönsä laatiessaan huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty, ja
että valiokunta pidetään ajan tasalla neuvottelujen kulusta.*

Myller, M. Pietikäinen (osittain), Rask, J. Roos, Särkijärvi, Takala, Virrankoski ja Vuorensola (osittain) sekä varajäsen Toivonen (osittain).